

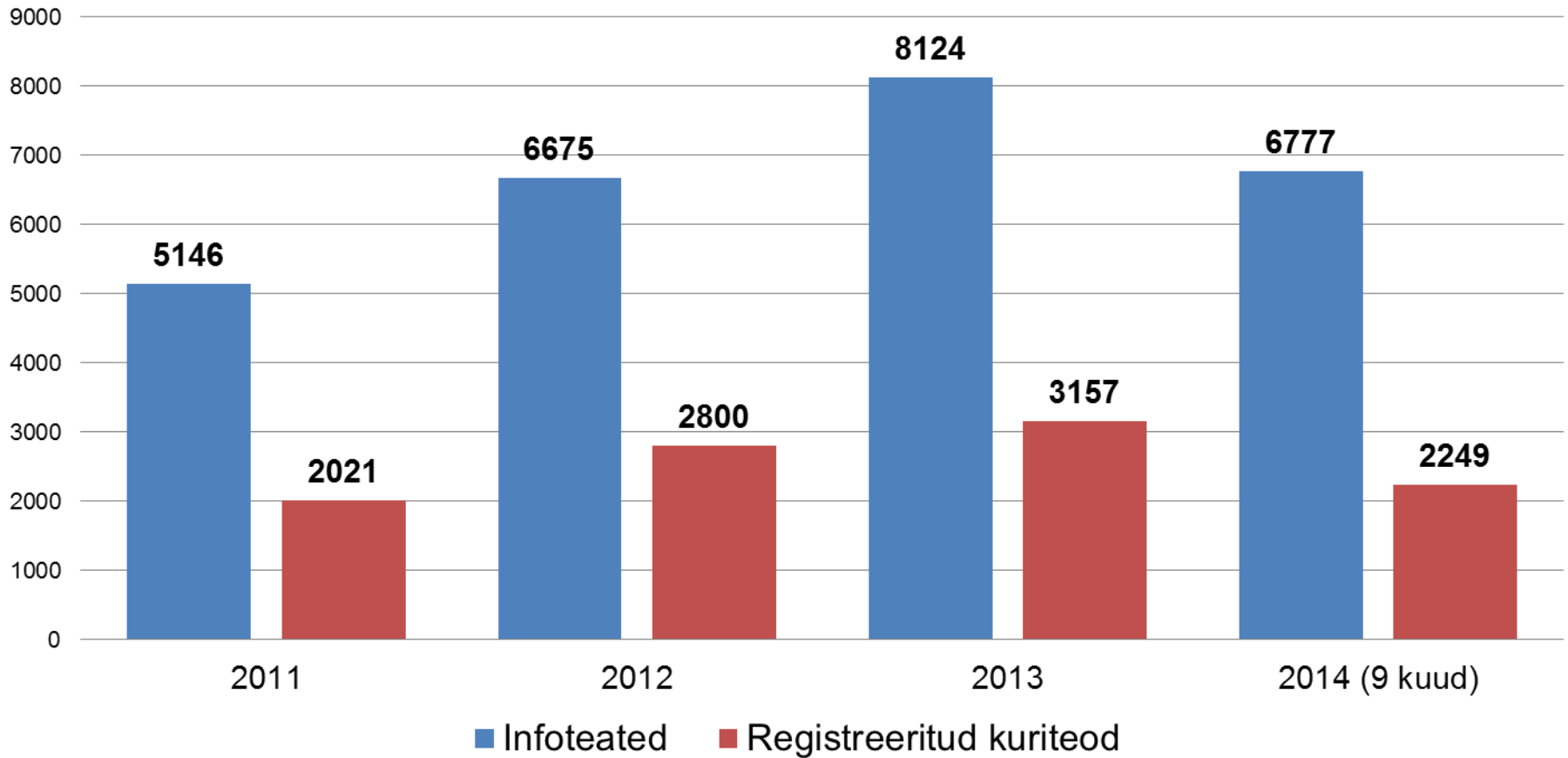

Politsei- ja Piirivalveamet

Politsei praktika vägivallajuhtumite menetlemisel

Kadri Ann Salla ja Kristi Mäe

Lähisuhtevägivalla juhtumite arv

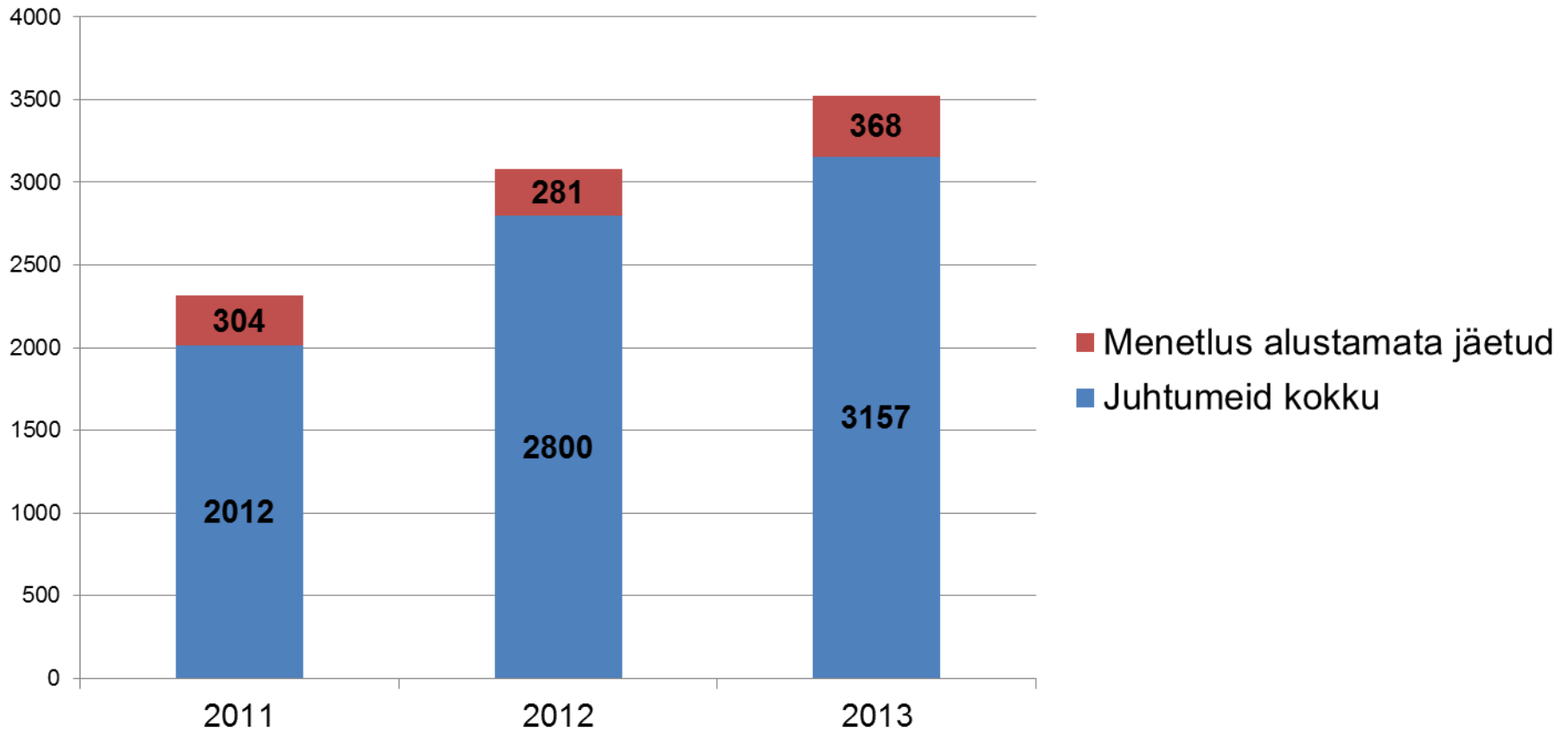
Lähisuhtevägivallaga seotud surmajuhtumid

Kvalifikatsioon	2011	2012	2013	2014 (9 kuud)
§ 113. Tapmine				
§ 114. Mõrv	18	22	25	9
§ 117. Surma põhjustamine ettevaatamatusest				

Lähisuhtevägivalla juhtumite menetluspraktika

Lähisuhtevägivalla juhtumid lapse juuresolekul ja suhtes

	2010	2011		2012		2013	
		arv	muutus	arv	muutus	arv	muutus
Infoteated	858	1142	33%	1480	30%	2078	40%
Alustatud kriminaalmenetlused	113	288	155%	449	56%	797	78%
Kriminaalmenetluste osakaal infoteadetest	13%	25%		30%		38%	

Probleemid ja väljakutsed

- ◆ Politsei teavitamine vägivallajuhtumitest tõuseb
- ◆ Menetluskoormuse kasv
- ◆ Menetluspraktika ebaühtlus
- ◆ Nõ vägisimenetlused
- ◆ Võimetuse kõikidele juhtumitele (asjakohaselt) reageerida
- ◆ Ohvrid ei saa piisavalt kaitset ja abi
- ◆ Tõhusate ja kulutulusate meetmete puudus - üksnes kriminaalmenetlus kannatanut ja perekonda ei aita
  - ◆ Kes ja kuidas jõustab ohvrit?
  - ◆ Kuidas sekkuda alkoholi tarbimisega seotud juhtumitesse?

Eesmärgid:

- Riskihindamise süsteemi väljatöötamine
- Menetluspraktika ja –koormuse optimeerimine
- Ohvrisõbraliku menetluse ja kohtlemise koolitused
- Tõhusam ja tihedam koostöö partneritega
- Riskiperede ja –isikute aruande ühildumisvõimaluste loomine KOV andmekogudega
- Ohvriabiseaduse muutmine
- Koostöös pere toetamine ja aitamine (varase märkamise ja sekkumise põhimõttest lähtumine, juhtumikorraldus, võrgustikutöö)
- Lastekaitse/sotsiaaltöötajate töökohtade loomine politsei juurde?

Ülejõukäiv ja ebaefektiivne menetlus

Lahendus:

Madala intensiivsusega kehalise väärkohtlemise juhtumite puhul, kui tegemist on esmakordse juhtumiga, tuleks rakendada menetluseelset lepitust.

- oleks sarnane süsteem KrMS §-s 203¹ sätestatud kriminaalmenetluse lõpetamine leppimise tõttu, aga toimuks enne kriminaalmenetluse alustamist
- ohvrite jaoks võimalikult säästev süsteem
- riigile kuluefektiivne lahendus, kuna säästetakse maksimaalselt menetlusressurssi
- saaks panustada vägivallatseja ja terve perekonna mõjutamisesse (nõustamine, ravi)

Menetluspraktika prefektuurides on ebaühtlane

Probleem: nulltolerantsi LSV juhtumite puhul ja menetluse alustamise kohustust tõlgendatakse prefektuurides erinevalt

- 1) Lõuna prefektuur- tuleb reageerida igale LSV juhtumile menetlusotsusega.
- 2) Põhja prefektuur- kui on kuriteokoosseis olemas, siis alustatakse menetlust. Kui on ebamäärane juhtum, siis ei alustata (sõltub juhtumist ja prokuratuuri suunistest). Koostöös prokuratuuriga kehtestatud miinimumstandardid.
- 3) Lääne prefektuur- prokuratuuri seisukohad menetluse alustamise osas on ebaselged.
- 4) Ida prefektuur- ei alustata alati menetlust ning ka regiooniti on suhtumine väga erinev.

Menetluspraktika prefektuurides on ebaühtlane

Lahendus:

- Kehtestada miinimumpakett, et asjad jõuaksid prokuratuuri
- Millised on miinimumtoimingud, mis peavad tehtud olema, et juhtum ära menetleda?
- Tuleks kaaluda Põhja prefektuuris kasutatava minimaalse tõendite kogumise standardi täiendamist ning selle laiendamist üle kogu Eesti
- Rääkida Riigiprokuratuuriga läbi suunised, et millistel juhtudel on menetlus kindlasti vaja alustada (14.10 2014 kohtuvad politsei esindajad Riigiprokuratuuri esindajatega)

Lähisuhtevägivalla mõistet tõlgendatakse erinevalt

Probleem:

Prefektuurides mõistetakse LSV mõistet erinevalt ning seega on ka menetluspraktika ebaühtlane

- vaimne vägivald?
- endised elukaaslased?
- õdede-vendade vaheline kaklus?
- vanavanem väärkohtleb lapselast?

Lähisuhtevägivalla mõistet tõlgendatakse erinevalt

Lahendus:

Teavitustegevused, infopäevad ja koolitused LSV mõiste selgitamiseks ja kinnistamiseks

PPA juhend: Lähisuhtevägivald on vaimne, füüsiline või seksuaalne vägivald, mis leiab aset inimeste vahel, kes on või on varem olnud üksteisega lähisuhetes, seadusest tulenevalt seotud või omavahel veresuguluses, sealhulgas praegune ja endine abikaasa/elukaaslane, vanemad või kasuvanemad, vanavanemad, teised ülenejad või alanejad sugulased või hõimlased.

KarS alates 2015: Lähisuhe on kahe või rohkema inimese vaheline pere-, sugulus-, põlvnevus-, hõimlus- või armastussuhe, sõltumata sellest, kas suhte osapooled jagavad elukohta. Lähisuhtele on iseloomulik hoolitsus, usaldus, turvalisus, emotsionaalne tugi ning omavaheline tundeseotus, sh pere-, sõprus-, paari- ja armastussuhted. Lähisuhe võib, kuid ei pea sisaldama füüsilist lähedust.

Peamised väljakutsed:

- ◆ Suur menetluskoormus, abi saab KrMS muudatustest:

1) Tõend on kahtlustatava, süüdistatava, kannatanu, tunnistaja või asjatundja ütlus, ekspertiisiakt, eksperdi antud ütlus ekspertiisiakti selgitamisel, asitõend, uurimistoimingu, kohtuistung ja jälitustoimingu protokoll või salvestis, samuti muu dokument ning foto või film või muu teabetalletus.

→ Enam ei peaks alaealise ülekuulamist stenografeerima ning see oleks märkimisväärne ajaline võit menetlejale

Peamised väljakutsed:

- 1) Tugiisik: füüsilisest isikust kannatanu võib osaleda menetlustoimingus koos enda valitud inimesega, kui menetleja ei ole sellest põhjendatult keeldunud. Nimetatud inimest hoiatatakse, et menetlusandmeid ei ole lubatud avaldada.
- 2) Esindaja: kui menetleja leiab, et kannatanu, tsiviilkostja või kolmanda isiku olulised huvid võivad advokaadi abita jääda kaitseta, võib menetleja omal algatusel otsustada isikule tema või tema esindaja nõusolekul riigi õigusabi andmise riigi õigusabi seaduses ettenähtud alustel ja korras

→ Olulised muudatused just alaealise kannatanu kohtlemise osas menetluses

TÄNAN!

